
**ЕЛЕКТРОННО УПРАВЛЕНИЕ,
ИНФОРМАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ
И СЪОБЩЕНИЯ**

Юни, 2014 г.

На европейско ниво приоритетите в областта на ИКТ, са очертани в „Европа 2020“ - стратегията на Европейския съюз за растеж през следващото десетилетие и по-конкретно в една от нейните водещи инициативи - Програмата в областта на цифровите технологии в Европа, известна също като програма „Цифрова програма за Европа“, чиято цел е да се преодолеят бариерите пред свободното предоставяне и използване на он-лайн услуги в рамките на ЕС, независимо от националните граници, създаването на единно пространство за он-лайн разплащания, защита на потребителите в кибер пространството в рамките на единен цифров пазар като предпоставка за навлизането на ЕС в цифровата ера.

През март 2014 бе стартирана актуализация на Национална програма „**Цифрова България 2015**“ с хоризонт 2020. Като основни приоритети за следващия програмен период са дефинирани:

- Развитие на ширококоловата инфраструктура;
- Ускорено развитие на услугите на електронното управление, включително трансгранични електронни услуги от висок икономически и обществен интерес;
- Развитие на балансирана иновативна екосистема в областта на ИКТ;
- Стимулиране на широкото използване на ИКТ за справяне с основните икономически и социални предизвикателства.

Основна технологична предпоставка за успешното функциониране на електронното правителство и предоставяне на административни услуги на гражданите и бизнеса е осигуряването на модерни ширококолови електронни съобщителни мрежи, като целта е да се достигне нивото на водещите европейски държави.

Електронното управление е средство за всеобхватно повишаване на ефективността на процесите в администрацията, както и облекчаване на процесите при взаимодействията между администрация, служители, граждани, бизнес, чрез използването на еУслуги.

ЕЛЕКТРОННО УПРАВЛЕНИЕ

През месец март 2014 г. бе приета **Стратегия за електронно управление 2014 – 2020 г.**¹ Стратегията е изработена от междуведомствена работна група с участието на представители на държавни институции, неправителствени организации, учебни заведения и бизнес асоциации. Основна цел на документа е да очертае рамката на всички текущи и нови дейности в областта на електронното управление. Стратегията съдържа: анализ на настоящото състояние; визия на електронното управление в Република България; стратегически цели; секторни политики за е-управление; дейности за постигане на целите; координация и управление на изпълнението на стратегията; модел на е-управление - информационен и технологичен. Основни приоритети на Стратегията са:

---

¹ http://www.mtitc.government.bg/upload/docs/2014-03/StrategiaRazvitiieEU_RBulgaria_2014_2020.pdf

- **Предоставяне на качествени, ефективни и леснодостъпни административни услуги по електронен път за гражданите и бизнеса.**
- **Трансформиране на администрацията в цифрова администрация посредством интеграция на информационните процеси.**
- **Популяризиране, достъп и участие.**

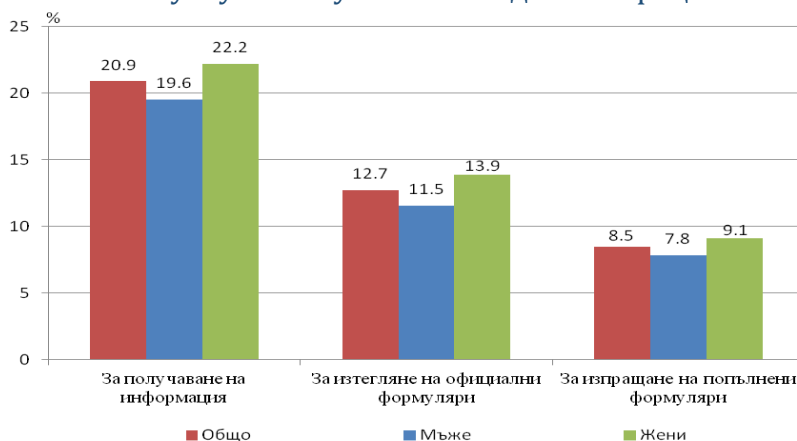
През месец май 2014 г. за пръв път бе приета **Пътна карта за изпълнение на Стратегията²**, която определя конкретни мерки, дейности, проекти, срокове и финансови ресурси, необходими за постигане на стратегическите цели.

Електронното управление е припознато като основният механизъм за повишаване на доверието и удовлетвореността на обществото по отношение на администрацията, постигането на прозрачност в действията ѝ, както и обективен инструментариум за мониторинг и контрол, включително превенция на измами и корупционни практики.

Използване на интернет от лицата за взаимодействие с обществени институции

През 2013 г. 22.6% от лицата са използвали глобалната мрежа за взаимодействие с държавната администрация и местното самоуправление. Най-значителен е делът на лицата, които са получавали информация от интернет страница или уебсайт на публичната администрация (20.9%), следван от изтегилите официални формуляри от официална интернет страница (12.7%) и изпратилите попълнени формуляри (8.5%) през последните дванадесет месеца.

Жените са значително по-активни от мъжете при използването на предлаганите онлайн услуги от публичната администрация - съответно 24.1 и 21.0%.

Фиг. 1: Относителен дял на лицата, използвали интернет за взаимодействие с обществени институции през последните дванадесет месеца, по цели и пол

Източник: НСИ

Обмен на информация и услуги с публичната администрация по електронен път

Предприятията интензивно използват интернет за взаимодействие с публичните власти.

² http://www.mtitc.government.bg/upload/docs/2014-06/Patna_Karta_30042014.pdf

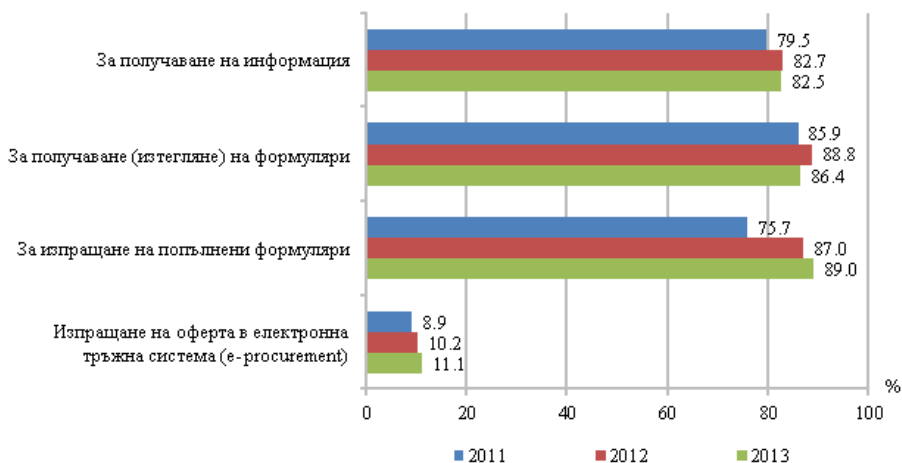

От използващите интернет предприятия 82.5% са получили информация от органите на публичната администрация, а 86.4% са използвали възможността за изтегляне на формуляри (данъчни, счетоводни, статистически и др.) по електронен път.

През последната година се е повишил интересът към самото изпращане или онлайн попълване на формулярите, като е регистрирано увеличение от 2.0 процентни пункта спрямо предходната година и делът на предприятията, използвали услугата, достига 89.0%.

Все още е малък делът на предприятията, които използват интернет за получаване на достъп до тръжни документи или спецификации в рамките на публичната електронна тръжна система.

От възможностите за автоматизиран обмен на информация и услуги се възползват почти всички големи предприятия (с 250 и повече заети лица) - 96.2% са изпращали попълнени формуляри, 94.4% са получавали (изтегляли) формуляри и 93.0% са получили информация по интернет.

Фиг. 2: Относителен дял на предприятията, осъществили обмен на информация и услуги с публичната администрация (електронно правителство)

Източник: НСИ

Чрез ускорено изграждане и развиване на електронно управление, правителството се стреми да осигури по-качествени и достъпни услуги за гражданите и бизнеса, да подобри ефикасността и ефективността на администрацията, да повиши прозрачността и отчетността, да намали корупцията, да създаде нови възможности за участие на структурите на гражданското общество в управлението.

Координацията на дейностите и мерките по въвеждане и развитие на електронното управление се осъществява от **Съвет за електронно управление** при Министерския съвет, чиято дейност бе рестартирана през месец май 2014 г..

В края на 2013 г. бе стартирана дейността по осигуряване на **цялостна експлоатационна поддръжка** на работоспособността на инфраструктурната среда на системите на електронното правителство, която включва:

-
- Осигуряване на работоспособността на хардуера и елементите на комуникационна свързаност в КТЦЕП „Бояна” и ТЦЕП „Евксиноград”;
  - Осигуряване на експлоатационна поддръжка на Единната среда за обмен на електронни документи (ЕСОЕД);
  - Осигуряване на експлоатационна поддръжка на Единния портал за достъп до електронни административни услуги (ЕПДЕАУ);
  - Осигуряване на експлоатационна поддръжка на Регистрите за оперативна съвместимост (Регистър на регистрите и данните – РРД, Регистър на електронните услуги – РЕУ, и Регистър на информационните обекти – РИО) на електронното правителство.

Към началото на юни 2014 г. в рамките на дейността са изготвени:

- Мотивирано предложение за оптимизиране на дейностите по обслужване на системите на електронното правителство;
- Цялостен технически одит и анализ на съществуващата информационна система на ЕПДЕАУ, ЕСОЕД и ИС на РОС и текущия статус на всичките ѝ компоненти; анализ на интегрираността с останалите системи и комуникационна инфраструктура на електронното правителство (РКИ, сървър за синхронизация и др.);
- Доклад за приключено наблюдение и поддръжка.

За периода май 2013 – май 2014 г. Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията е бенефициент по пет проекта за развитие на електронното управление, **финансирани по Оперативна програма „Административен капацитет“**.

ПРОЕКТ „РАЗВИТИЕ НА АДМИНИСТРАТИВНОТО ОБСЛУЖВАНЕ ПО ЕЛЕКТРОНЕН ПЪТ“

Проектът се осъществява по приоритетна ос III “Качествено административно обслужване и развитие на електронното управление”, подприоритет 3.1. „Подобряване на обслужването на гражданите и бизнеса, в това число чрез развитие на електронното управление“ на стойност малко над 18 000 000.00 лв., със срок до 07.12.2014 г. като основните дейности по проекта са приключили.

С изпълнението на основните дейности по проект „Развитие на административното обслужване по електронен път“ са постигнати резултати в областта на усъвършенстване на нормативната база с оглед предоставянето на административни услуги по електронен път и осигуряване на служебно начало при административното обслужване, с проект на нов Закон за електронно управление. Осигурен е достъп по електронен път до 34 от най-търсените регистри и информационни системи на държавната администрация. Постави се началото на изграждане на облака на централната администрация включващ 70 услуги и облака на местната администрация включващ 50 от основните електронни административни услуги за местна администрация. Беше усъвършенстван портала на електронното правителство и беше изграден вътрешен портал на държавната

администрация, необходим за координация на работата на държавната администрация. Разработени и внедрени са 10 електронни административни услуги за община Пловдив и 10 – за МТИТС. Разработени са и референтните архитектури на общинска и централна администрация като шаблони-помощни инструменти за работата на администрацията.

Дейност 1: Анализ, идентифициране и вписване на първичните администратори на данни и техните услуги в регистрите на ЕП

Изпълнител: Консорциум „Сиела ГТ&К” ДЗЗД

Продължителност на договора: 8 месеца, приключил през август 2013 г.

Стойност на договора: 2 394 000 лв. с ДДС

Цел: да се анализира сложното текущо законодателство в сферата на е-управление и да се направят предложения за промени.

Постигнати резултати: В рамките на проекта са идентифицирани т. нар. първични администратори на данни и техните услуги, изготвен е проект за нов закон за електронното управление, дефиниран е модел на система за управление на идентичностите, подготвен е проект на нормативен акт, регламентиращ регистъра на идентичностите и неговите функции. В резултат на направения анализ на нормативната уредба във връзка със служебното предоставяне на данни и анализ на нормативната уредба регламентираща електронното управление са направени предложения за промени, свързани с улесняване на практическата реализация на електронните услуги. Установена е липсата на правна уредба по отношение на редица основополагащи и ключови за електронното управление правни фигури, институти, процеси, регистри и др., като например: е-Идентичност, е-Идентификация, Средство за е-Идентификация, е-Представителство, е-Връчване на документи, е-Валидиране на разпечатки (тяхната проверка по електронен път), е-Среда (съвкупността от информационните системи на административните органи и модулите на електронното управление (елементи от компютърен софтуер) - т. нар. "Дигитална среда"), Система за управление на електронни бази данни (в неструктуриран вид) - управляема среда, Единен системен интегратор, използване на съществуващите технически възможности за отчитане на "точно време".

Предложен е проект на нов ЗЕУ, който попълва празнота в настоящата правна уредба. като въвежда ясни принципи на електронното управление, като ефективност, прозрачност, достъпност, сигурност на данните, взаимодействие на органите, устойчивост, оперативна съвместимост, технологична независимост, единна точка на достъп, бързина и процесуална икономия, еднократно регистриране на данни и многократното им използване.

Дейност 3, обособена позиция 2: Реализиране на приоритетни административни услуги на централните администрации.

Изпълнител: ТехноЛогика ЕАД

Продължителност на договора: 7 месеца, приключил през август 2013 г.

Стойност на договора: 3 370 569.00 лв. с ДДС

Цел: Реализиране на електронни административни услуги, свързани с използването на данни от основните регистри на държавата.

Постигнати резултати: В рамките на договора е осигурен автоматичен обмен на информация между 34 регистъра и информационни системи, администрирани и поддържани от 14 администрации на централно ниво чрез разработената и внедрена Софтуерната инфраструктура за информационни, междурегистрови връзки за целите на служебното събиране на данни при предоставяне на електронни административни услуги за гражданите и бизнеса, реализирани са междурегистрови електронни услуги между най-използваните регистри в държавата, регистрите на ГРАО (Национална база данни население, Класификатор на настоящите и постоянните адреси, Национален класификатор на населените места, Класификатор на локализационните единици), МВР (Регистър Български документи за самоличност, Единен регистър за чужденци, Регистър МПС) и Агенцията по вписванията (Търговски регистър, Регистър БУЛСТАТ, Имотен регистър). Реализирани са и 4 електронни административни услуги за граждани.

Дейност 3, обособена позиция 3: Реализиране на приоритетни административни услуги на общинските администрации:

Изпълнител: Консорциум „Сирма-Интерконсулт”

Продължителност на договора: 8 месеца

Стойност на договора: 2 998 608.00 лв. с ДДС

Цел: Реализиране и предоставяне на 50 електронни административни услуги на най-голямата община в България – Столична.

Постигнати резултати: Разработени са 50 от най-използваните услуги за граждани, предоставяни от Община Столична, като издаване на удостоверения за раждане, за граждански брак, за семейно положение, за постоянен и настоящ адрес, услуги свързани с местни данъци и такси.

Електронните административни услуги са разработени така, че част от бизнес процесите на услугата са автоматизирани, описани са текущите процеси, направен е реинженеринг на административните услуги и е разработена софтуерна система за предоставяне на услугите. Към настоящия момент разработената по проекта система за предоставяне на услугите се интегрира към системите на Столична община. Тече обучение на служителите на Столична община за работа със системата.

Дейност 4 Разработване на референтни модели на Българското електронно управление (БеУ), централна и общинска администрация:

Продължителност на договора: 8 месеца, приключил през август 2013 г.

Изпълнител: Консорциум "Сиенсис-Абати" ДЗЗД

Стойност на договора: 4 180 800 лв. с ДДС

Цел: Да се „начертае архитектурния план” на е-управление за централна и общинска администрация, което ще улесни процеса по реинженеринг на процесите в съответната администрация.

Постигнати резултати: Разработени са референтен модел на архитектура за централна и общинска администрации и шаблонни помощни софтуерни пакети на централен и общински модел на АИС. Реализирани са 20 електронни административни услуги по референтния модел чрез внедряване на АИС, базирани на шаблонните помощни софтуерни пакети в Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията и Община Пловдив.

Разработването на референтни модели на Българското електронно управление (БеУ), централна и общинска администрация ще доведе до определена унификация и стандартизация на процесите.

Дейност 5 Усъвършенстване на портала и доизграждане на системата на електронното правителство във връзка с административното обслужване (АО).

Продължителност на договора: 8 месеца

Изпълнител: Ай-Би-Ес България ЕООД, приключил през август 2013 г.

Стойност на договора: 1 470 000 лв. с ДДС

Цел: Надграждане на платформата на електронното управление.

Постигнати резултати: Усъвършенстван е електронния портал за достъп до електронни административни услуги (egov.bg) и са разработени и внедрени вътрешен портал по въпросите на електронното управление, софтуерен компонент за вграждане в уеб сайтове за обратна връзка, инструмент за оптимизиране на процеса по подготовка, проверка и вписване на обекти в регистрите за оперативна съвместимост.

ПРОЕКТ „ПОДОБРЯВАНЕ ОБСЛУЖВАНЕТО НА ГРАЖДАНИТЕ И БИЗНЕСА В МИНИСТЕРСТВОТО НА ТРАНСПОРТА, ИНФОРМАЦИОННИТЕ ТЕХНОЛОГИИ И СЪОБЩЕНИЯТА ЧРЕЗ РАЗВИТИЕ НА ЕЛЕКТРОННОТО УПРАВЛЕНИЕ В ОБЛАСТТА НА ПРОСТРАНСТВЕНИТЕ ДАННИ“

Проектът се финансира по приоритетна ос III “Качествено административно обслужване и развитие на електронното управление“, подприоритет 3.1. „Подобряване на обслужването на гражданите и бизнеса, в това число чрез развитие на електронното управление“ и е на стойност малко над 1 200 000.00 лв. През септември 2013 г. проектът официално приключи.

С изпълнението на основните дейности по проект „Подобряване обслужването на гражданите и бизнеса в Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията чрез развитие на електронното управление в областта на пространствените данни“ са постигнати резултати в областта на модерното обслужване на гражданите, бизнеса и структурите на държавната администрация чрез развитие на иновативни електронни услуги при използване на пространствени данни и внедряване на интегрирани софтуерни приложения в МТИТС.

Разработени са:

- Услуга за намиране на пространствени данни за ж.п. инфраструктурата, позволяваща търсене на масиви от пространствени данни и услуги за такива данни

-
- Услуга за разглеждане на пространствени данни за ж.п. инфраструктурата
  - Услуга за изтегляне на пространствени данни за ж.п. инфраструктурата
  - географски реферирано софтуерно приложение за планиране и мониторинг на наличието и съответствието на електронните услуги, метаданни и пространствени бази данни и
  - географски реферирано софтуерно приложение за предоставяне на услуги за валидиране на метаданните

За изпълнение на основните дейности е сключен договор с изпълнител дружество по ЗЗД „КОНСОРЦИУМ ИНСПАЙЪР БЪЛГАРИЯ“ за срок на изпълнение 5 месеца на стойност 528 528.00 лева с ДДС.

С внедряването на пилотната група услуги се подобри обслужването на гражданите чрез създаването за тях геобазирани услуги за намиране, разглеждане (визуализирани) и изтегляне в област ж.п. транспорт, подобри се ефективността на МТИТС не само по отношение на гео-услугите за ж.п транспорт, но и за предоставяне на услуги за мониторинг и докладване.

ПРОЕКТ „ПОДОБРЯВАНЕ НА АДМИНИСТРАТИВНОТО ОБСЛУЖВАНЕ НА ПОТРЕБИТЕЛИТЕ ЧРЕЗ НАДГРАЖДАНЕ НА ЦЕНТРАЛНИТЕ СИСТЕМИ НА ЕЛЕКТРОННОТО ПРАВИТЕЛСТВО“

Проектът се осъществи по приоритетна ос III “Качествено административно обслужване и развитие на електронното управление“, подприоритет 3.2. „Стандартна информационно-комуникационна среда и оперативна съвместимост“ и бе на стойност 12 000 000.00 лв. Дейностите успешно приключиха през септември 2013 г.

Добрите практики в ЕС показват, че ключов елемент в развитието на електронното управление е инфраструктурата за създаване, съхранение и управление на „електронната идентификация“ и „електронния подпис“. В тази връзка успешно стартира и приключи проект „Подобряване на административното обслужване на потребителите чрез надграждане на централните системи на електронното правителство“. Част от дейностите по проекта включват разработване на предложения за промяна на нормативната база, свързана с електронната идентификация и създаване на нормативно регламентиран и реализиран регистър за електронна идентичност.

Пилотно са издадени 5000 карти за e-ID, които представляват специализиран носител, на който физическите лица имат възможност да съхраняват удостоверението за електронна идентичност. С цел разширяване обхвата на проекта и осигуряване на неговата устойчивост е предвиденото надграждане, свързано с разработване на компонент за еднократна автентификация на информационни системи и /или служители в администрацията, компонент за електронна оторизация.

С изпълнението на проект „Подобряване на административното обслужване на потребителите чрез надграждане на централните системи на електронното правителство“ се създадоха редица портали на електронното управление, в това число портали за демократично вземане на решения, за управление на процеса на общуване с гражданите, за координация на работата на държавната администрация

и за управление на свързаната с кибер-сигурността информация, като са проведени и съпътстващи обучения.

ПРОЕКТ „НАДГРАЖДАНЕ НА СЪЩЕСТВУВАЩИТЕ И ИЗГРАЖДАНЕ НА НОВИ ЦЕНТРАЛНИ СИСТЕМИ НА ЕЛЕКТРОННОТО ПРАВИТЕЛСТВО С ОГЛЕД НА УСЪВЪРШЕНСТВАНЕ НА ИНФОРМАЦИОННО-КОМУНИКАЦИОННАТА СРЕДА ЗА ПО-ДОБРО АДМИНИСТРАТИВНО ОБСЛУЖВАНЕ НА ГРАЖДАНИТЕ И БИЗНЕСА”

Проектът стартира през септември 2013 г. и се финансира по приоритетна ос III “Качествено административно обслужване и развитие на електронното управление”, подприоритет 3.2. „Стандартна информационно-комуникационна среда и оперативна съвместимост“. Стойността на проекта е малко над 20 000 000 лв..

Основни дейности по проекта са:

1. Е-валидиране на електронни документи и разпечатки на електронни документи, Е-връчване на електронни документи, Актуализиране на Българската национална рамка за оперативна съвместимост на информационните системи в изпълнителната власт

2. Публикуване за служебен достъп на регистри на държавната администрация и свързване на секторни информационни системи на държавната администрация с публикуваните за служебен достъп регистри;

3. Доизграждане на инструменталната среда на електронното управление на Република България (БеУ);

4. Последващо развитие и усъвършенстване на ЕПДЕАУ;

5. Доизграждане на Контролно-технически център на електронното управление до Център за данни на централната администрация;

6. Надграждане на системата за електронни разплащания към централната и местна администрация, чрез разработване на единна входна точка за използване на наличните инструменти за плащане в РБългария и разработване на услуга за удостоверяване на време

ПРОЕКТ „ПОВИШАВАНЕ КВАЛИФИКАЦИЯТА НА СЛУЖИТЕЛИТЕ ОТ АДМИНИСТРАЦИЯТА НА ЦЕНТРАЛНО НИВО ЧРЕЗ УСЪВЪРШЕНСТВАНЕ НА ЗНАНИЯТА И ПРАКТИЧЕСКИТЕ ИМ УМЕНИЯ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА СОФТУЕРНИ ИТ ПРОЕКТИ В СЪОТВЕТСТВИЕ СЪС СЪВРЕМЕННИТЕ МЕТОДОЛОГИИ”

Проектът се осъществява по приоритетна ос II „Управление на човешките ресурси”, подприоритет 2.2. „Компетентна и ефективна държавна администрация” и е на стойност 1 992 071,55 лв. Дейностите по изпълнение стартираха през март 2014 г.

Целта на проекта е повишаване на ефективността на администрациите при изпълнение на дейности по разработване, управление, координиране и мониторинг на програми и софтуерни проекти в областта на информационните технологии.

Основните дейности в изпълнение на проекта са:

-
1. Провеждане на обучение за бизнес-аналитик за 62 бр. служители на централната администрация;
  2. Провеждане на обучение за софтуерни архитекти за 33 бр. служители на централната администрация;
  3. Провеждане на обучение по бази данни (дизайнери и инженери) за 60 бр. служители на централната администрация;
  4. Провеждане на обучение по киберсигурност за 61 бр. служители на централната администрация;
  5. Провеждане на обучение за java програмисти за 33 бр. служители на централната администрация;
  6. Провеждане на обучение за системни администратори за 58 бр. служители на централната администрация;
  7. Провеждане на обучение за управление и администриране на уеб портал за 31 бр. служители на централната администрация;
  8. Провеждане на обучение по специално разработената програма за 21 бр. обучители (по трима служители от модул, показали най-добри резултати на финалния тест);

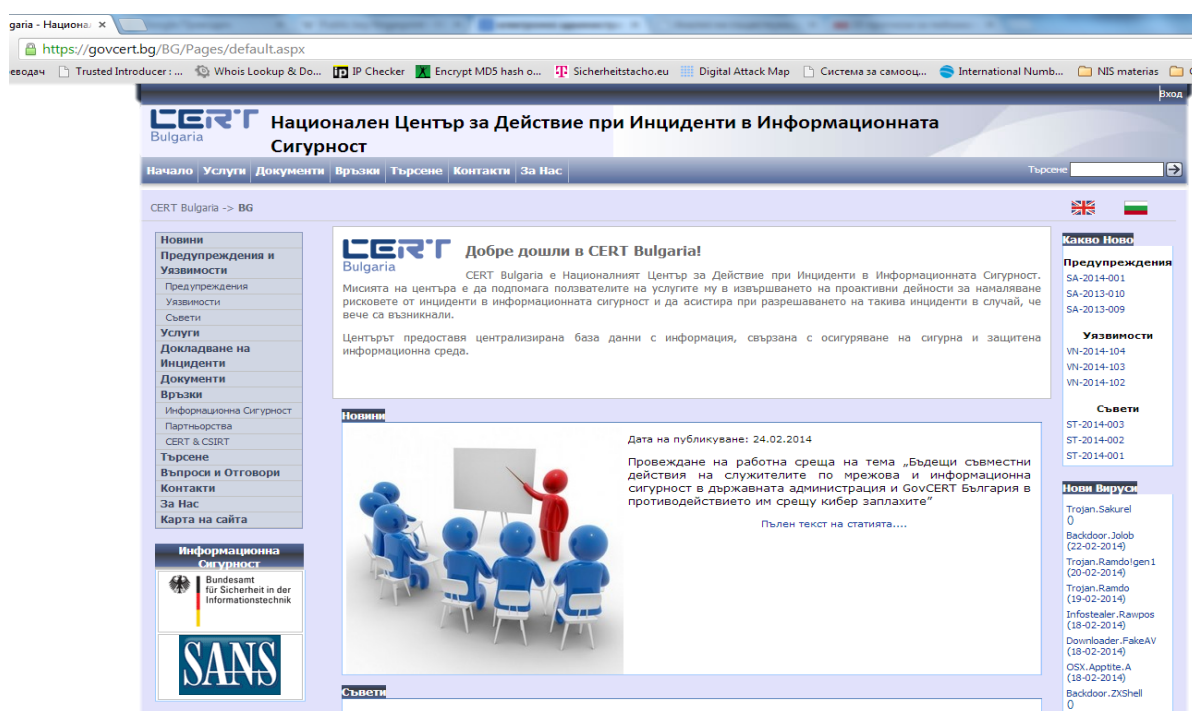
Реализацията на проекта е част от мерките за подобряване на управлението на човешките ресурси и повишаване на квалификацията на служителите в държавната администрация посредством изграждане на умения за ефективно разработване, управление, координиране и мониторинг на програми и проекти.

През периода юни 2013 г. – май 2014 г. експерти на МТИТС участваха активно в изготвянето на проекта на **Оперативна програма „Добро управление“**. През следващия програмен период тази програма ще финансира основно дейностите, свързани с електронно управление. Планирани са инвестиции, насочени към разработването на методики за управление и инструменти на електронното управление, доизграждането на „облачна“ инфраструктура, на фронт офиси и единен системен интегратор на електронното управление, осигуряването на качествена структурирана информация във всички звена на държавната администрация, разработването на секторни и комплексни електронни услуги за гражданите и бизнеса, както и мерки, гарантиращи изграждането на е-здравеопазване, е-образование, е-възлагане и е-правосъдие, информационни центрове за гражданите и бизнеса. Създаването и доразвиването на електронни услуги и секторни информационни системи изисква и предприемането на допълнителни мерки за дизайн и редизайн на регистрите (секторни министерства). Част от инвестициите ще бъдат насочени и към проектиране и прототипиране на иновативни инструменти за Електронното управление, в частност за автоматизация на софтуерното инженерство, облачни и грид технологии, обработка на знания, географски информационни системи.

CERT BULGARIA - НАЦИОНАЛНИЯТ ЦЕНТЪР ЗА ДЕЙСТВИЕ ПРИ ИНЦИДЕНТИ В ИНФОРМАЦИОННАТА СИГУРНОСТ

Центърът функционира в ИА „ЕСМИС“, второстепенен разпоредител с бюджетни кредити към Министерството. Неговата мисията е да подпомага ползвателите на услугите му в извършването на проактивни дейности за намаляване рисковете от инциденти в компютърната сигурност и да асистира при разрешаването на такива инциденти в случай, че вече са възникнали. Центърът предоставя централизирана база данни с информация, свързана с осигуряване на сигурна и защитена информационна среда.

На сайта на CERT BULGARIA <https://govcert.bg/BG/Pages/default.aspx> ежедневно се публикува информация за уязвимостите.

Фигура 3: CERT BULGARIA

В резултат от дейността на центъра са постигнати следните цели:

- Повишени са готовността, сигурността и устойчивостта, свързани със защита на критичната информационна инфраструктура;
- Повишена е възможността за обмен на информация и добри практики с държавите-членки на Европейския съюз, в областта на мрежовата и информационна сигурност;
- Повишено е доверието на крайните потребители към информационните и комуникационните технологии.

През април 2014 г., Българският CERT Център взе участие в най-голямото учение за кибер сигурност в Европейския съюз - Cyber Europe 2014. През май 2014 г. експерти от Центъра участваха в международно кибер-учение в Истанбул. Събитието се организира съвместно от Министерството на транспорта, морските въпроси и съобщенията на Турция, Органа за информационни и комуникационни технологии (ICTA) на Турция и Бюрото за развитие на далекосъобщенията (БТД) на Международния съюз по далекосъобщения (ITU), в сътрудничество с Проекта Международно многостранно партньорство срещу киберзаплахите (IMPACT).

Българският CERT Център поддържа постоянна връзка с Глобалния център за реагиране (GRC) на проекта Международно многостранно партньорство срещу киберзаплахите (IMPACT), стартиран от Международния съюз по далекосъобщения, като е взето участие в вебинари организирани от IMPACT.

През изтеклата година бе подновен сертификата за акредитацията на govCERT bg в TI, TERENA, както и SSL сертификата на govCERT bg;

През периода януари-май 2014г. сигналите, обработени от GovCERT България за нарушения в и от българското интернет пространство са общо 1162бр.

Получени сигнали	Януари-май 2014 г.
Автоматизирани доклади	841
CERT's и други организации	321

В сигналите е докладвано за участващи IP адреси – 32428 бр.

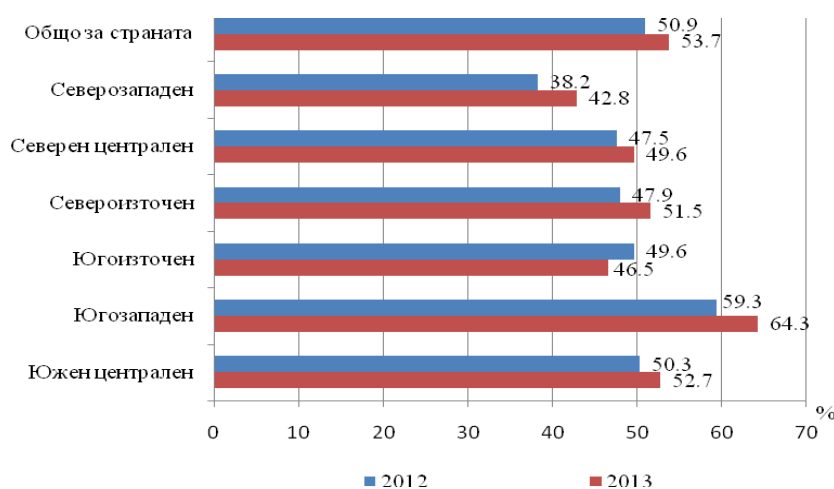
Засегнати IP адреси	Януари-май 2014 г.
Автоматизирани доклади	26484
CERT's и други организации	5944

През 2013 г. бе сформирана междуведомствена работна група с цел разработване на Проект на **Стратегия за киберсигурност на Република България**. Документът се изготвя по указания на ENISA – Европейската агенция по мрежова и информационна сигурност, с оглед изпълнение Европейската стратегия за киберсигурност. Стратегията ще гарантира сигурност в киберпространството при спазване на основните права и свободи на гражданите. Република България ще следва координирана с ЕС и НАТО единна национална политика за киберсигурност. Тя се изразява в защита на критичната информационна инфраструктура и възможността на гражданите, бизнеса, държавните и обществените институции да обменят и обработват свободно и надеждно електронна информация. При изпълнение на политиката ще се налагат принципи, норми и задължения за осигуряване на високо ниво на киберсигурност, ще се развива компетентността на хората и капацитета на ведомствата и организациите да се борят с киберзаплахите.

Достъп на домакинствата до интернет

Резултатите от изследване за използването на информационно-комуникационните технологии от домакинствата и отделни ползватели показват, че през 2013 г. повече от половината домакинства (53,7%) в България притежават достъп до интернет в домовете си, като е отбелязан растеж от 2,8 процентни пункта спрямо предходната година.

Данните от изследване на Националния статистически институт от края на 2013 г. показва увеличение на относителния дял на домакинствата, използващи широколентов достъп (2,8 процентни пункта), като той достига до 53,6% за 2013 г., или почти всички домакинства, имащи достъп до интернет, са с осигурена бърза и надеждна връзка.

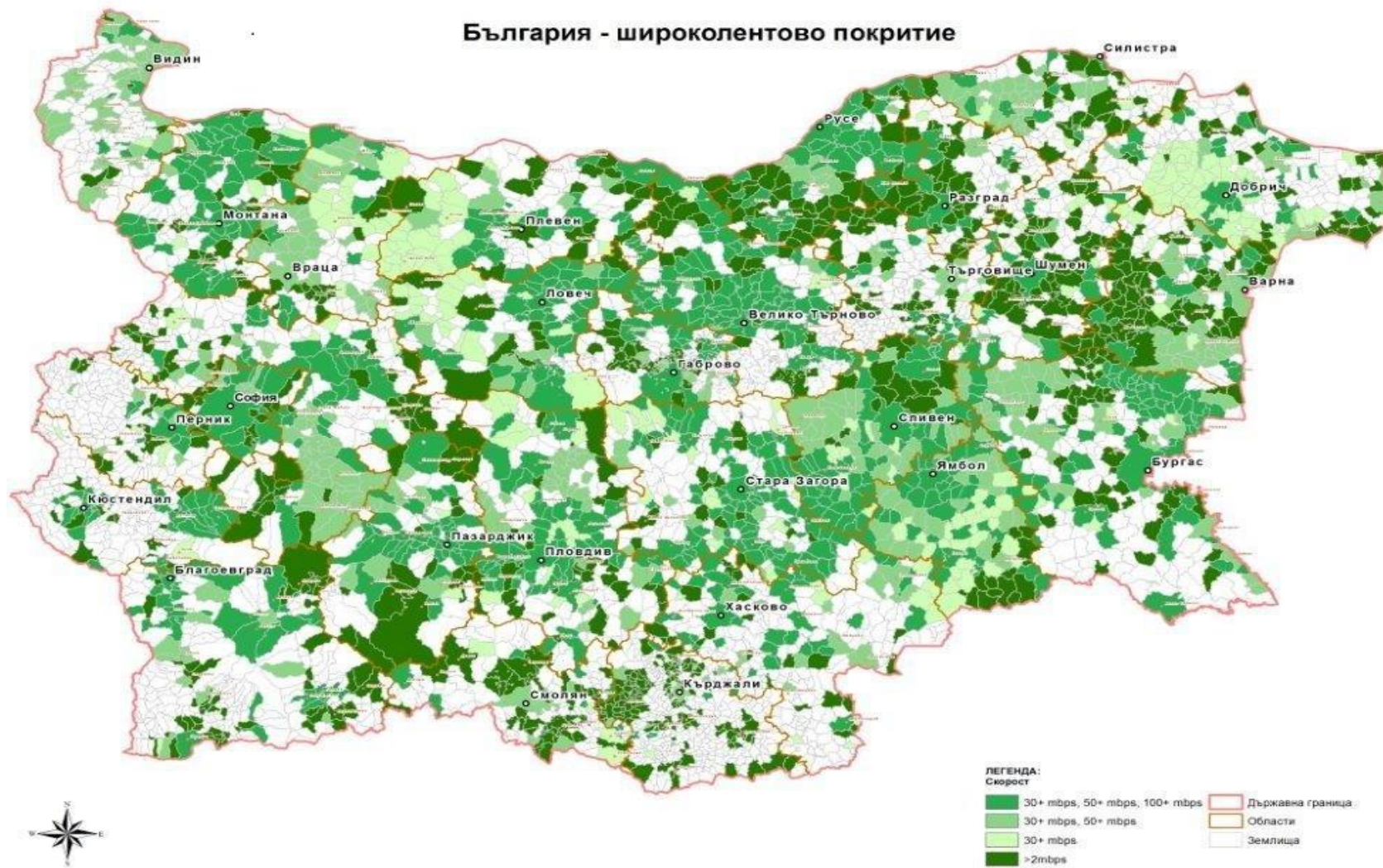
Фигура 4: Относителен дял на домакинствата с достъп до интернет и широколентова връзка през 2012 и 2013 г. по статистически райони

Източник: НСИ

Покритие с широколентов достъп

Широколентовото покритие в България е над средните стойности за ЕС, но се наблюдава дисбаланс между гъсто населените места – 63 %, средно населените места – 41.6 % и слабо населените места – 38.8 %.

Тази ситуация поставя малките градове и отдалечените, слабо-населените и селските райони в неравносложно положение. Националната стратегия за развитие на широколентовия достъп в Република България е предвидила стимулиране на социалното сближаване, чрез осигуряване на достъп до он-лайн услуги на хората, живеещи в слабо населените и отдалечени райони, като по този начин се преодолеят тенденциите за изолирането на тази част от населението от обществения и културен живот на страната. Технологичната цел за постигане на тези показатели е до 2015 г. да бъде осигурен широколентов интернет в отдалечени и слаборазвити райони, а до 2020 г. в национален мащаб над 60 % от домакинствата да имат достъп със скорост най-малко 80 Mb/s.

Фигура 5: България - широколентово покритие
 Източник: МТИТС

По данни на ЕК, нивата на широколентово проникване са все още ниски. Въпреки че широколентовият достъп е на разположение с около 90 % покритие, той не е изцяло възприет.

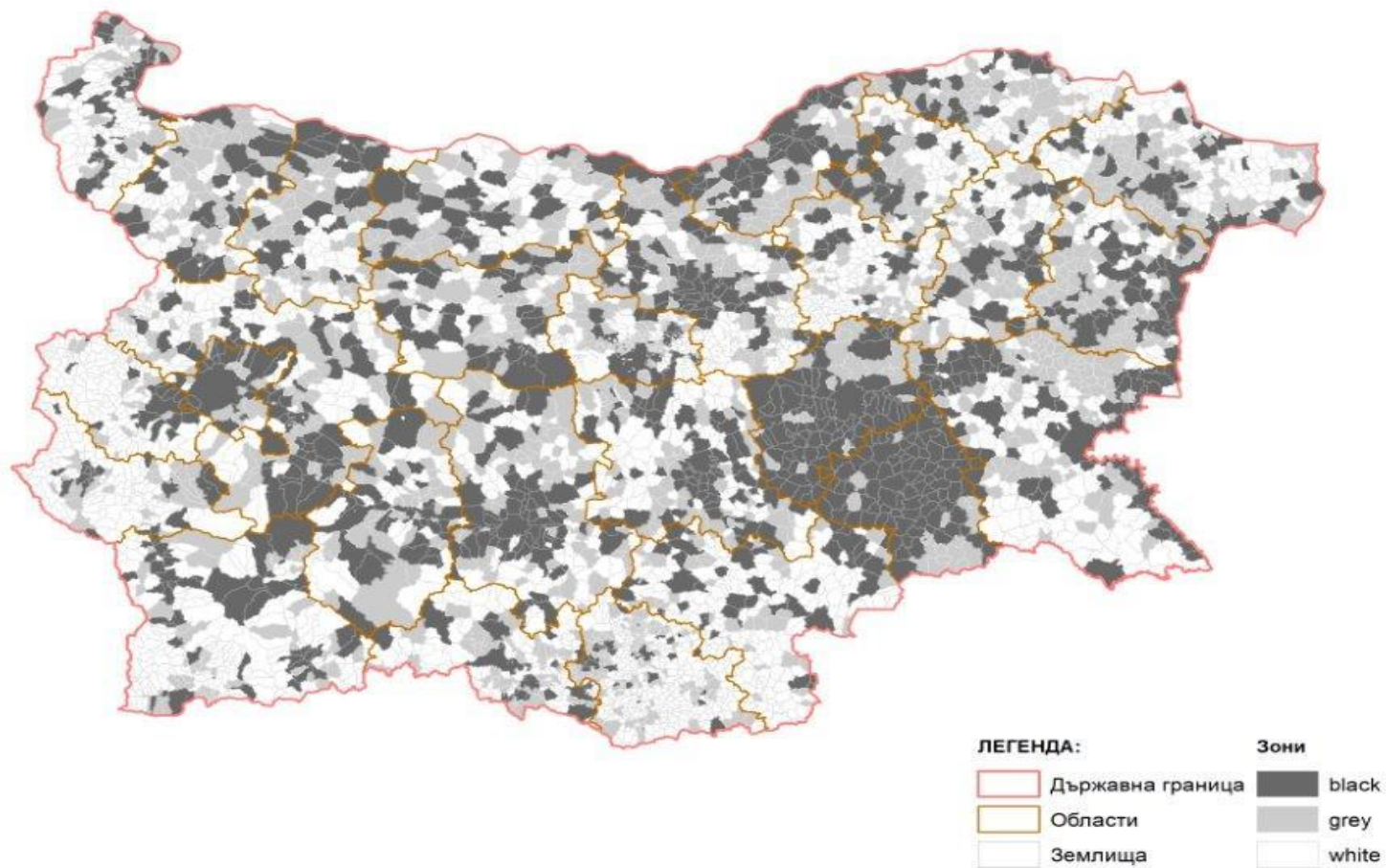
България има неравномерно широколентово покритие, с различен модел от този, познат в Западна Европа. Например, столицата София, изостава от водещите области със стандартно покритие, но е първа по NGA покритие. Туристическите области, като крайбрежните райони, са сред водещите със 100 % стандартно фиксирано широколентово покритие. Повечето райони имат покритие 80 % и 94 %. Тези в северозападна България са с най-ниски стойности, започващи под 50 % и стигащи едва до 70 %. Повечето от областите в страната имат над 50 % покритие, докато селските райони имат свързаност на домакинствата под 10 %.

В някои райони се забелязва концентрация на населени места , в които нито един или само един оператор предлага широколентови услуги.

България - Бели, сиви и черни зони

Фигура 6: България – бели, сиви и черни зони

Източник: МТИТС

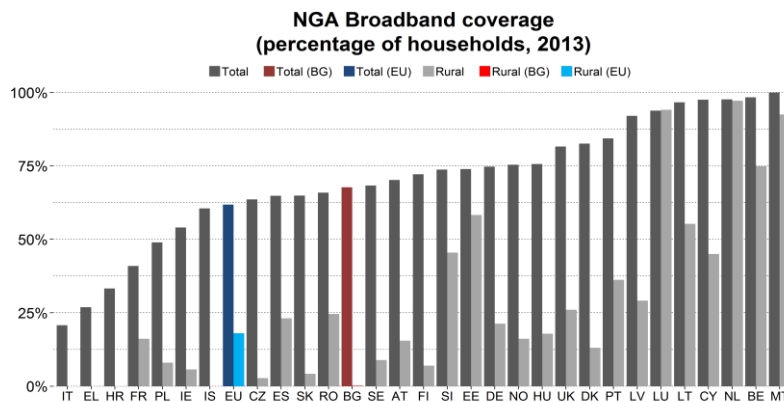
Новите тенденции в областта на ИКТ налагат подкрепа за изграждане на мрежи за ширококолов достъп от следващо поколение - (NGA), които с потенциала си през следващите години ще доведат до усъвършенстването на всички аспекти на ширококоловата технология и ширококоловите услуги. NGA мрежите ще имат скоростта и капацитета да доставят съдържание с висока разделителна способност (видео или телевизионно), да доставят множество модерни комбинирани цифрови услуги с много висока скорост, да поддържат по поръчка възискателни към скоростта приложения, както и да доставят на клиенти (предприятия) ценово достъпни симетрични ширококолови връзки.

29 % от ширококоловите линии в България осигуряват скорости около 30 Mb/s. Това позволява на България да бъде сред страните в ЕС с много добри позиции в областта на свръх-високоскоростния ширококолов достъп и създава добра основа за предстоящото широко разгръщане на мрежите за достъп следващо поколение (NGA - Next Generation Access).

По данни на Европейската комисия от юни 2014 г. 68% от домакинствата в България имат достъп до свръх-високоскоростен интернет, което изпреварва средното европейско ниво от 62%. В селските райони обаче този процент е едва 0.2.

At least 30 Mbps for all by 2020

NGA* covers 62% of households in the EU and 68% in Bulgaria. But in rural areas only 18% of households are covered in the EU, and 0.2% in Bulgaria. *Next Generation Access (NGA): VDSL, Cable Docsis 3.0 and FTTP. Source: IHS and VVA

Digital Agenda Scoreboard 2014

3

Фигура 7: Домакинства с достъп до високоскоростен интернет

Източник: ЕК

Повечето райони на ниво NUTS 3 са с покритие над 50%, но в по – голяма част от селските райони едва 10% от домакинствата имат достъп, което ги поставя пред риск от „цифрово изключване“.

С цел набелязване на мерки за преодоляване на различията и във връзка с изпълнение на приоритетите от Националната стратегия за развитие на ширококоловия достъп в Република България е извършен задълбочен социално – икономически анализ на търсенето и предлагането на продукти и услуги, базирани на ИКТ и Интернет, основаващ се на индикаторите в Цифровата Програма за Европа. На основата на тези документи и в изпълнение на Предварителните условия за

достъп до средствата от ЕС бе изготвен **Национален план за широколентова инфраструктура за достъп от следващо поколение**³, насочен към постигане целите на „Цифровата програма за Европа“. Документът бе официално приет в началото на месец юни 2014 г.

Визията на Република България, заложена в плана е: „Стимулиране на социално-икономическото развитие на страната чрез създаване на условия за българските граждани и бизнес, за максимално възползване от възможностите на развиващите се електронни услуги на основата на широколентова инфраструктура за равен достъп от следващо поколение (NGA) със 100 % (пълно) покритие на територията“.

В Националният план за широколентова инфраструктура за достъп от следващо поколение са дефинирани и два национални приоритети до 2020 г.:

Приоритет 1: Осигуряване на възможност за равен достъп до високоскоростен и свръх-високоскоростен Интернет чрез развитие на широколентовата инфраструктура за постигане на пълно покритие на територията на страната със скорост за достъп по – висока от 30+ Mbps.

Приоритет 2: Стимулиране на използването на услуги върху мрежи за широколентов достъп с цел най-малко 50% от домакинствата и 80% от бизнеса, да се абонира за широколентов достъп надвишаващ 100 Mbps.

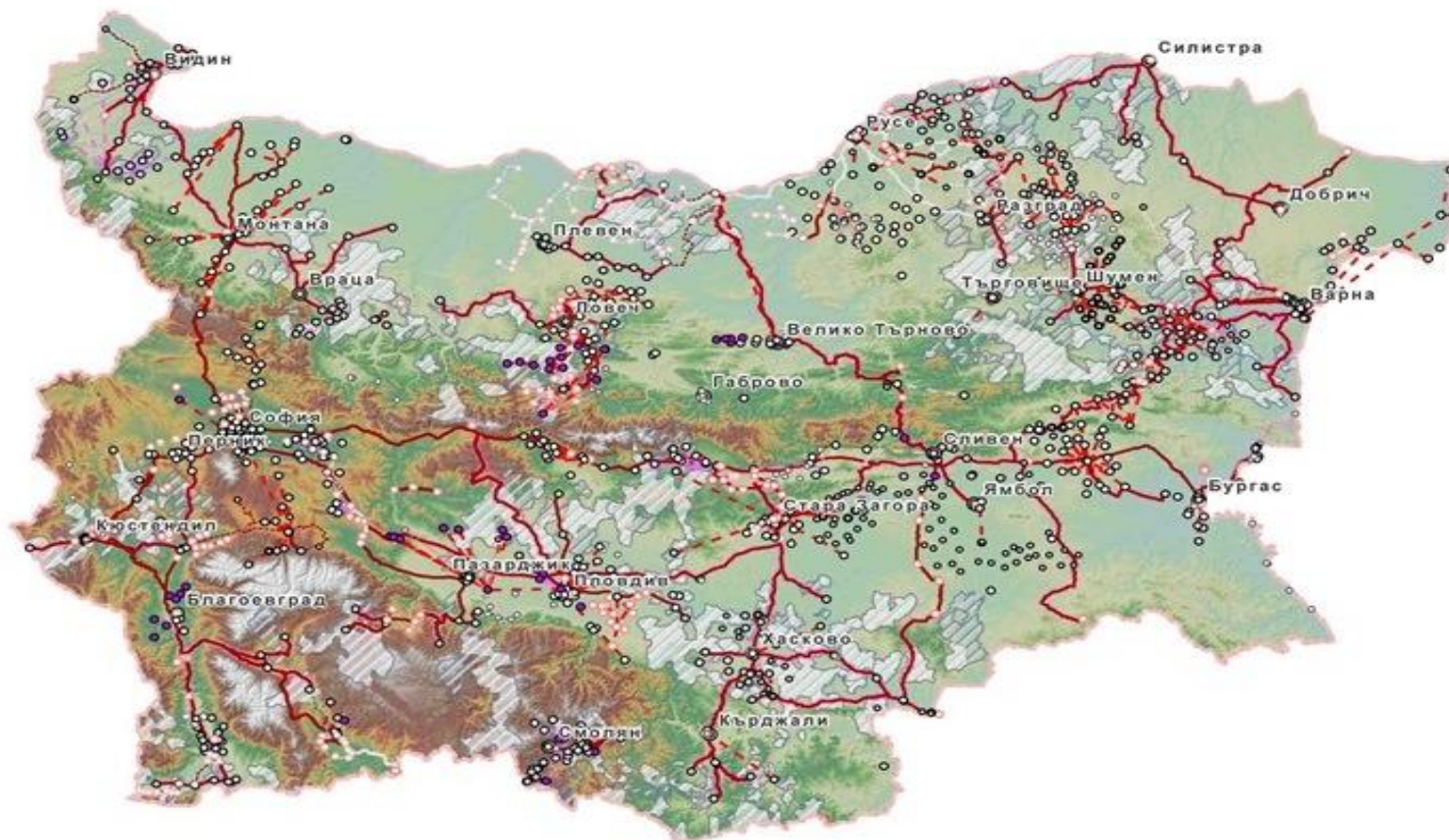
ПРОЕКТ ЗА РАЗВИТИЕ НА ШИРОКОЛЕНТОВ ДОСТЪП В БЪЛГАРИЯ

В изпълнение на Националната стратегия за развитие на широколентовия достъп в Република България и в съответствие с „Цифровата програма за Европа“, част от Стратегията “Европа 2020”, през 2012 г. е разработено проектно предложение по схема BG161PO001/2.2-01/2011 „Подкрепа за развитие на критична защитена, сигурна и надеждна обществена ИКТ инфраструктура”, Приоритетна ос 2: „Регионална и местна достъпност, Операция 2.2: „Информационна и комуникационна мрежа” по Оперативна програма „Регионално развитие”. С решение РД 02-14-1762/12.07.2012 г. на Главния директор и ръководител на Управляващия орган на Оперативна програма „Регионално развитие” проектното предложение за изграждане на мрежа за достъп от следващо поколение (ДСП) е одобрено.

Проектът цели изграждане на критична, защитена, сигурна и надеждна инфраструктура за широколентов достъп от следващо поколение за нуждите на електронното управление и създаване на предпоставки за развитие на широколентовите услуги за гражданите и бизнеса в необлагодетелствани райони на България. Това ще даде възможност както за реализиране на сигурен интернет достъп до редица съвременни услуги, напр. достъп до здравните досиета на европейските граждани (до 2015 г.) и широко разпространение на услугите на телемедицината (до 2020 г.), така и за евентуално увеличение в бъдеще на необходимите скорости и капацитет на връзката.

---

³ http://www.mtitc.government.bg/upload/docs/2014-06/Bulgarian_plan_for_NGA_Draft_9_June.pdf

Фигура 8: Области на интервенция

Източник: Проект „Изследване на ситуацията с широколентовия достъп в селските райони”, финансиран по Техническа помощ на ПРСС; Проектно предложение по схема BG161PO001/2.2-01/2011 на ИАЕСМИС

В съответствие с визията и изискванията на “Европа 2020”, предложеното решение за достъп от следващо поколение ще даде възможност услугите на електронното правителство да бъдат не само ориентирани към крайния потребител, но и да са персонализирани и мултиплатформени, или да се създаде т.нар. „интелигентно електронно правителство“ (smart e-Government).

С безвъзмездната финансова помощ в размер на **39 123 029,84 лв.** стартира изграждането на високоскоростен ширококолов достъп от следващо поколение в 29 общински центъра и 24 малки населени места в 19 слабо населени и отдалечени райони. Районите, които обхваща проекта, са с обща площ 7 919 кв. км или 7 % от територията на страната с население 277 765 души, което е 8 % от населението, живеещо извън областните градове и столицата, или 4 % от населението на България. **Проектът за развитие на ширококолов достъп в България** ще навлезе в следните населени места:

Области	<i>Варна, Видин, Враца, Кюстендил, Ловеч, Пазарджик, Перник, Пловдив, Разград, Смолян, Стара Загора, Търговище, Хасково, Шумен</i>
Общини	<i>Аврен, Кула, Макреш, Чупрене, Роман, Бобов дол, Тетевен, Угърчин, Ябланица, Брацигово, Ковачевци, Брезово, Раковски, Самуил, Златоград, Мадан, Неделино, Рудозем, Братя Даскалови, Павел баня, Омуртаг, Минерални бани, Симеоновград, Стамболово, Венец, Върбица, Мездра, Белоградчик, Димово</i>
Малки населени места	<i>Допълнително извън изброените по-горе общини, ще бъдат включени и следните 24 населени места по трасетата от областния град до общинския център: Горна Бешовица, Горна Кремена, Горна Грацица, Таваличево, Горна Козница, Мала Фуча, Бабино, Сопот, Български извор, Влахово, Подвис, Равница, Средногорци, Горно Черковище, Виден, Найденово, Голям дол, Козма презвитер, Александрово, Константиново, Манастир, Иваново, Конево, Менгишево</i>

В съответствие с изискванията на Стратегията „Европа 2020“, изградената инфраструктура ще даде възможност за постигане на оперативна съвместимост и технологична неутралност, чрез осигуряването на достатъчен капацитет за достъп до всички предлагани посредством нея услуги от и към избраните райони за интервенция.

На 9.12.2013 г бе получено одобрение от Европейската комисия съгласно чл. 108, т. 3 от Договора за функциониране на Европейския съюз относно **разрешаване на държавна помощ за изграждането на критична, защитена, сигурна и надеждна инфраструктура за ширококолов достъп от следващо поколение за нуждите на електронното управление и създаване на предпоставки за развитие на ширококоловите услуги за гражданите и бизнеса в икономически изостанали и отдалечени райони на Република България.**

Първите договори по проекта за изграждане на високоскоростен ширококолов достъп в България ИА ЕСМИС подписа през февруари 2014 г., с консорциумите „Броудбанд България“ и Консорциум „ССВ-ТСВ 2015“, по обществена

поръчка с предмет на дейност: „Проектиране и изграждане на оптични кабелни трасета с цел развитие на високоскоростен ширококолов достъп в България посредством изграждането на критична, защитена, сигурна и надеждна обществена ИКТ инфраструктура”.

Консорциум „Броудбанд България“, в който влизат „Телелинк“ ЕАД и „Мармет“ ООД, ще проектира и изгражда оптични кабелни трасета в Северна България. Общата стойност на поръчката е 11 815 683 лв., без ДДС.

Консорциум „ССВ-ТСВ 2015“, в който водещ партньор е ДП „Съобщително строителство и възстановяване“, ще проектира и изгражда оптични кабелни трасета в Южна България. Стойността на поръчката е 10 672 352 лв., без ДДС.

Гаранционните срокове и по двата договора са 10 години, за всички видове новоизпълнени строителни конструкции, 8 години за оптичната кабелна мрежа и съоръжения към тях и 5 години за доставеното и монтирано оборудване.

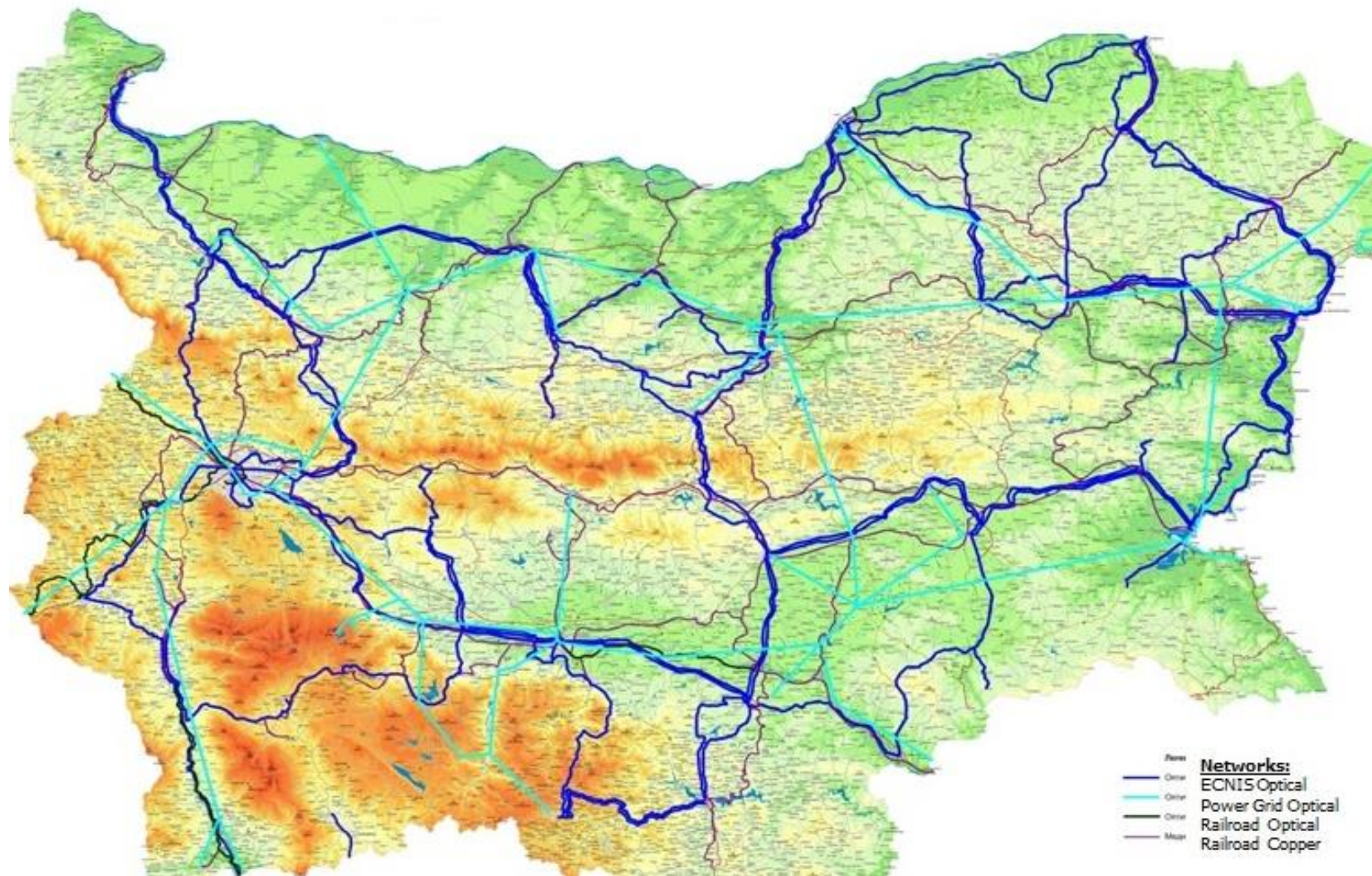
Оптичните кабелни трасета в Южна и Северна България трябва да са готови до края на 2014 г. След това ще се организира търг за избор на оператор на мрежата, който да поддържа и администрира готовата оптична кабелна инфраструктура. Условието за избор на оператор са определени от Европейската комисия и включват изискването изградената инфраструктура да се използва както от държавни институции, така и от частни компании, които да имат равен достъп до нея. Договорът за администрирането и поддръжката ѝ ще бъде за период от 13 години.

РАЗВИТИЕ И ПОДДЪРЖАНЕ НА ЕЛЕКТРОННА И СЪОБЩИТЕЛНА ИНФРАСТРУКТУРА ЗА ДЪРЖАВНО УПРАВЛЕНИЕ

На 20.08.2013 г. официално се въведе в редовна експлоатация Единната електронна съобщителна мрежа (ЕЕСМ) на държавната администрация и за нуждите на националната сигурност.

Единната електронна съобщителна мрежа е създадена чрез административно, технологично и финансово интегриране на Електронната съобщителна мрежа (ЕСМ), поддържана и управлявана от ИА ЕСМИС и Националната мрежа на държавната администрация (НМДА), поддържана и управлявана от Администрацията на Министерски съвет.

За реализацията на технологичното интегриране бяха определени 20 месеца и бяха заделени 6,5 млн. лева от държавния бюджет.

Фигура 9: Единната електронна съобщителна мрежа

Източник: ИА ЕСМИС

Чрез интеграцията и единното административно и финансово управление са постигнати следните резултати:

- Създадена е Единна електронна съобщителна мрежа с единно технологично наблюдение, управление, поддържане и развитие;
- Постигнато е по-пълно и по-ефективно използване на комуникационния ресурс на Република България от органите на държавното управление;
- Гарантирана е единна административна и финансова отговорност за функционирането, поддържането, оптимизирането и развитието на единната електронна съобщителна мрежа на държавната администрация и за нуждите на националната сигурност;
- Създадени са условия за осигуряване на електронни съобщения за управлението на държавата в мирно и военно време;
- Създадени са предпоставки условия за изграждане на автоматизирани информационни системи с общонационално значение, които изискват трансфер на големи обеми от информация;
- Предоставени са технологични помещения за изграждане на резервните ведомствени центрове за съхранение на критични бази данни в съобщителните обекти със специално предназначение (СОСП);
- Реализирана е информационна свързаност на централните и териториални органи на държавната и местната власт при кризи от военен и невоенен характер;
- Осигурен е преносен капацитет за нуждите на резервните ведомствени центрове за съхранение на критични бази данни.

Използваните съвременни технологии при изграждането на ЕЕСМ позволяват виртуално да се обединят в единна национална информационна инфраструктура, мрежите на министерствата, ведомствата и местната администрация, като се запази тяхната информационна самостоятелност, автономното им управление и се изключи всяка форма на нерегламентиран достъп до пренасяната информация. Към момента броят на свързаните ведомства и техните подразделения е 1300.

В изпълнение на националните приоритетите през 2013 г. е:

- изградена свързаност и са предоставени услуги от ЕЕСМ до 47 нови точки, в това число до регионални подразделения на МРР, Информационно обслужване АД, РУ „Социално осигуряване“- Кюстендил, Център за спешна медицинска помощ и МБАЛ Велико Търново, Център за спешна медицинска помощ Пловдив, ИА „Морска администрация“, Териториална служба „Охрана“ - Дупница, Гранична полиция, 12 районни администрации на столична община и др.;
- проучена е възможността за осигуряване на оптична свързаност и предоставяне на услуги по 131 заявки от държавни ведомства в това число: МО, МОН, МК, Български институт по метрология, МЗ, Агенция по вписванията, МВР, МП,

---

МОСВ, ДФ „Земеделие“, Столична община, Областна дирекция на МВР- Разград, Контрол на автомобилния транспорт Стара Загора, Районно управление „Полиция“ Карнобат, Регионално полицейско управление Исперих, Агенция „Пътна инфраструктура“, Инспекция по труда, Изпълнителна агенция „Главна инспекция на труда и др.

През 2014 г. продължи успешното разширение на Единната електронна съобщителна мрежа в три направления

През 2013 г. успешно бе изградена **комуникационна инфраструктура за нуждите на съвместния контролно-пропускателен пункт в участъка на новия граничен комбиниран (пътен и железопътен) мост на река Дунав между България и Румъния при Видин-Калафат и свързането и към ЕЕСМ**“. Проектът бе реализиран в изключително кратки срокове като бе осъществена по спешност комуникационната свързаност за ведомствата, обслужващи моста - структурите на Агенция „Митници“ и Гранична полиция.

Успешно продължава изпълнението на проект **„Проектиране и изграждане на оптична свързаност на далекосъобщителни обекти във връзка с националната сигурност**“. Проектът обхваща проектиране, изграждане и въвеждане в редовна експлоатация на оптични кабелни трасета и комуникационни съоръжения за пренос на всякакъв вид цифрова информация – глас, данни и видео, за нуждите на държавното управление, сигурността и отбраната.

УЧАСТИЕ В РАМКОВИТЕ ПРОГРАМИ НА ЕВРОПЕЙСКАТА ОБЩНОСТ (ЕО) В ОБЛАСТТА НА ИКТ И В МЕХАНИЗМА ЗА СВЪРЗВАНЕ НА ЕВРОПА

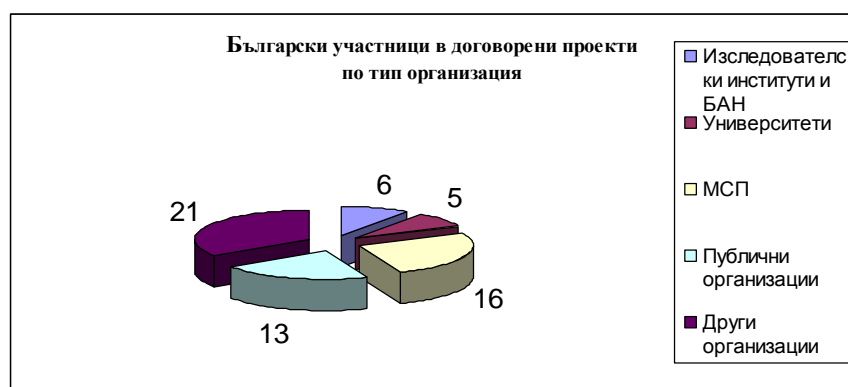
Рамковите програми на Европейската общност ЕО са основните финансови инструменти на европейско ниво за реализиране на програмата „Европа 2020“ за растеж и заетост. Европейската комисия приканва държавите членки на Европейския съюз до 2020 г. да удвоят годишните общи публични разходи за научни изследвания и технологично развитие в областта на ИКТ от 5.5 милиарда EUR на 11 милиарда евро (включително средствата по рамковите програми на ЕО) и да се включат в широкомащабни проекти в области от обществен интерес. Ползите от участието в тях не се изразяват само в директната финансова помощ от ЕО, но и във възможностите за изграждане на делови партньорства, осигуряване на достъп до европейския и световен пазар и широко разпространение на ИКТ базирани иновативни продукти и услуги в различни икономически и социални сектори в България.

През отчетния период МТИТС координира успешно българското участие в следните програми:

ПРОГРАМА “ПОДКРЕПА ЗА ПОЛИТИКИ В ОБЛАСТТА НА ИНФОРМАЦИОННИТЕ И КОМУНИКАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ” ОТ РАМКОВАТА ПРОГРАМА “КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ И ИНОВАЦИИ (2007 – 2013)”, която финансира проекти, насочени към широкото внедряване и използване на информационните и комуникационни технологии (ИКТ) от гражданите, правителствата и бизнеса (особено малките

и средни предприятия).

Фиг. 10: Разпределение по тип организации в договорените проекти в програмата „Подкрепа за ИКТ политики“

Източник: МТИТС

През последната година екипът на МТИТС допринесе за договарянето на близо **600 хил. евро** за български участници в международни проекти. Най-голям

брой български организации в договорените проекти са асоциации, неправителствени организации, фондации, др., следвани от малки и средни предприятия и публични организации активни в областта на ИКТ.

на социално-икономическите цели на ЕС, формулирани в "Европа 2020".

Само през 2013 г. по програма „ИКТ“ от Седма рамкова програма са **договорени 4 432 631 евро** за 14 български участника в 11 проекта. Освен това е създадена рамка за сътрудничество със страните от Западните Балкани в областта на научните изследвания и технологичното развитие и участието в програмите на Европейската общност.

ПРОГРАМА „НАУКА В ОБЩЕСТВОТО“ ОТ СЕДМА РАМКОВА ПРОГРАМА

В програма „Наука в обществото“ има хоризонтални дейности, свързани с ИКТ и целта на програмата е изграждането на отворено, ефективно и демократично европейско общество, базирано на знанието, като се стимулира стабилна връзка между науката и обществото и засилване интереса на европейските граждани за научните и технологични постижения. Финансират се

дейности, които показват как науката и технологиите стимулират иновациите в икономиката.

През 2013 г. са договорени **1 298 495 евро** за 7 български участника в 5 проекта, като на единият от проектите координатор е българска организация.

През 2013 г. експертите на МТИТС проведоха информационен ден за популяризиране на възможностите за участие в програмата, както и 25 индивидуални консултации за отворените конкурси.

ПРОГРАМА „ИНФОРМАЦИОННИ И КОМУНИКАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ” И ПРОГРАМА „НАУКА С И ЗА ОБЩЕСТВОТО” ОТ РАМКОВА ПРОГРАМА ЗА НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ И ИНОВАЦИИ „ХОРИЗОНТ 2020”

Рамковата програма „Хоризонт 2020” ще се осъществи в периода 2014-2020 г. и с общ бюджет за седемгодишния период – 770 283 милиона евро. Целта е да допринесе за изграждане на общество и икономика, основани на знанието и иновациите в ЕС чрез финансиране на научноизследователска, развойна и иновационна дейност в ключови икономически и социални сектори и така да подкрепи изпълнението на стратегията „Европа 2020” и на други политики на Съюза, както и изграждането и функционирането на европейското научноизследователско пространство (ЕНП). Представители на МТИТС участват като членове на Управляващия комитет и национални контактни лица по програми „ИКТ” и „Наука с и за обществото” от „Хоризонт 2020”.

МЕХАНИЗЪМ ЗА СВЪРЗВАНЕ НА ЕВРОПА

Механизмът за свързване на Европа (МСЕ) е създаден в подкрепа на растежа, конкурентоспособността, създаването на нови работни места и социално включване и дава възможност за подготовка и изпълнение на проекти от общ интерес в рамките на политиката

за трансевропейските мрежи в секторите транспорт, телекомуникации и енергетика, които са насочени към развитието и изграждането на нови инфраструктури и услуги или към модернизиране на вече съществуващите в трите сектора. Финансовият пакет за изпълнението на Механизма за периода 2014 – 2020 г. е 33 242 259 000 евро, от които за сектор „Телекомуникации” са предвидени 1 141 602 000 евро, за сектор „Енергетика” – 5 850 075 000 евро и за сектор „Транспорт” – 26 250 582 000 евро..

Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията е координатор за секторите „Телекомуникации” и „Транспорт” и представители на министерството участват в Секторните комитети и експертните групи към Механизма за свързване на Европа.

Реализирането на целите и приоритетите на Механизма за свързване на Европа се осъществява чрез годишни работни програми, в които се включват конкретните конкурси, индикативният бюджет, вида и процента на финансовата подкрепа от страна на ЕС, продължителността и датата за стартирането им. В годишната работна програма за сектор „Телекомуникации”, приета на 11 март 2014 г. са включени конкретните инфраструктури за цифрови услуги, които ще бъдат финансирани от Механизма за свързване на Европа.

Първите конкурси за проекти в сектор „Телекомуникации“ бяха отворени на 11 юни 2014 г. В тази връзка, представители на МТИТС организираха и проведеха на 11 юни 2014 г. информационен ден за популяризиране на възможностите за участие и представяне на отворените конкурси.

Информация за конкурсите по „Хоризонт 2020“ и Механизма за свързване на Европа, изискванията за кандидатстване и начините на финансиране се публикува от експерти в отдел „Европейски програми и проекти“ на страницата на Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията, секция “Програми на ЕО”. В тази секция се публикува и информация за програма „ИКТ“ и „Наука и общество“ от Седма рамкова програма, както и за програма „Подкрепа за ИКТ политики“ от Рамкова програма „Конкурентоспособност и иновации“.

ПОРТАЛ “ВАШАТА ЕВРОПА”

Българското правителство, чрез Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщения участва в поддръжката и популяризирането на портала на

Европейската Комисия “Вашата Европа”, целящ практическото осъществяване на Единния европейски пазар.

Разработването на портала е плод на съвместните усилия на Европейската Комисия и държавите-членки, като основната цел е хората да бъдат запознати с правата си на граждани на ЕС и да могат да ги прилагат в различните страни от Съюза. “Вашата Европа” предлага на гражданите и представители на бизнеса в ЕС многоезична, практична и лесна за употреба информация относно правата им в Европейския съюз в рамките на Единния пазар, в различни сфери на обществения живот (пътуване, образование, работа и пенсия, здраве, участие в изборния процес, производство, търговия, околна среда и т.н.).

По-голямата част от информацията на портала е достъпна на 27 езика. Предлага се и опция за обратна връзка с посетителите и заинтересованите страни, които отчитат необходимостта от по-добро обвързване между националната информация и информацията от ЕС. Броят на посещенията на портала постоянно нараства, достигайки до 6,5 млн. през 2013 г., а повече от 90 % от посетителите намират информацията за полезна.

НАЦИОНАЛЕН СУПЕРКОМПЮТЪРЕН ЦЕНТЪР

ИА ЕСМИС, второстепенен разпоределител с бюджетни кредити към МТИТС, контролира и поддържа Националния суперкомпютърен център, като осъществява регулярните профилактики и обновяване на базовия и специализиран софтуер. Средноденонощното натоварване на системата е 67.75%. Обработените потребителски задания за изчисление са 15844 бр. През юни 2013 г. бе осъществена специализирана криптирана връзка с център в Мюнхен, Германия за осъществяване на включване към мрежата DEISA на 17 суперкомпютърни центрове в Европа.

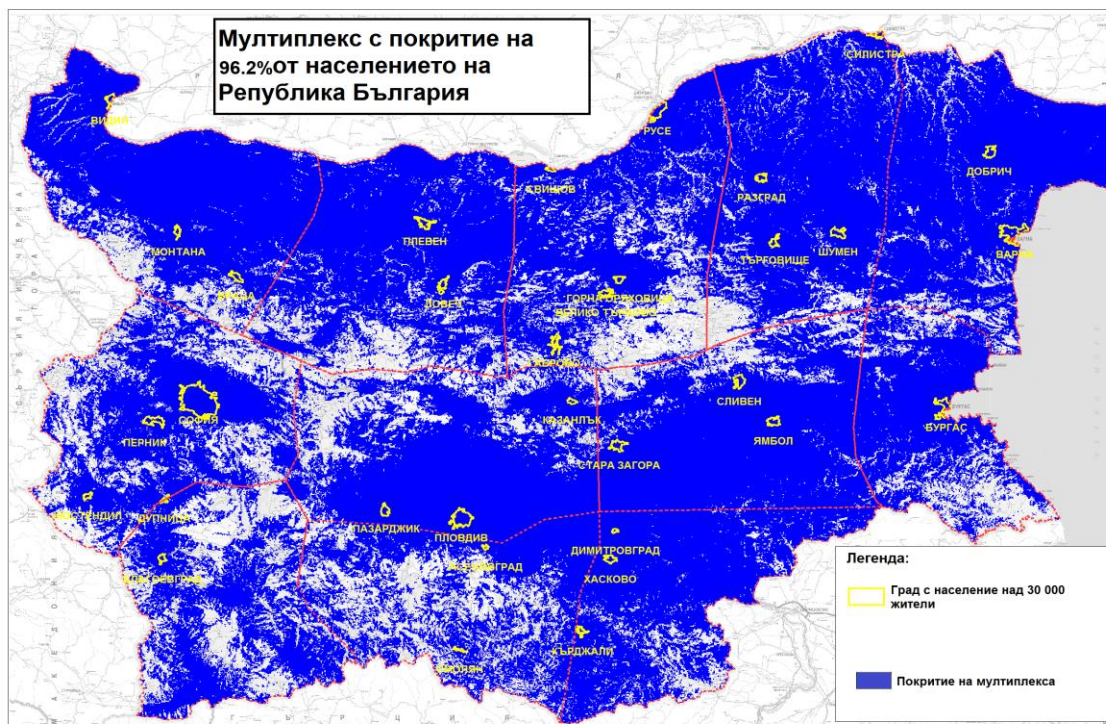
СЪОБЩЕНИЯ

ЦИФРОВИЗАЦИЯ НА ТЕЛЕВИЗИОННИЯ ЕФИР

През септември 2013 г. успешно приключи първият етап от процеса по цифровизация. На **16.09.2013 г.** Органът по цифровата телевизия взе решение наземното аналогово телевизионно радиоразпръскване да бъде преустановено на **30.09.2013 г. в 00:00 ч.**

Осигурена е ефирна цифрова телевизия (**9-11** безплатни телевизионни програми) за **96,2%** от населението на Република България, декларирано от предприятията, изградили мрежите. От „Фърст Диджитъл“ ЕАД е изградена мрежа, чрез която се разпространяват програмите на обществената телевизия – **БНТ1 и БНТ2 и БНТ HD**, която мрежа е достигнала покритие на **96.2%** от населението на страната по данни на предприятието. От „НУРТС Диджитъл“ ЕАД са изградени две мрежи, чрез които се разпространяват програмите на търговските телевизии. На първата мрежа, която по данни на предприятието се осигурява покритие на **96.2 %** от населението на страната в момента се разпространяват при свободен достъп 5 телевизионни програми, включително националните телевизии, които се разпространяваха аналогово – **“bTV” и Нова телевизия**, както и **“Diema Family”, “TV7” и “News 7”**. Мрежата, изградена от „НУРТС Диджитъл“ ЕАД, която има техническа възможност да разпространява до 8 програми, осигурява покритие на над **85 %** от населението на страната и чрез нея се разпространява програмата **„Bulgaria On Air“**.

Фигура 12: Мультиплекс покритие

Източник: „НУРТС Диджитъл“ ЕАД

По данни на предприятията, изградили трите мрежи, близо **7 100 000** зрители имат достъп до цифрова ефирна телевизия, а без покритие с цифрова ефирна телевизия са останали около 279 836 граждани на страната, от които ефирна телевизия гледат около **100 000**.

Населени места - общ брой 5289	Покритие
3538	Над 90%
1009	30-90%
225	10-30%
124	Под 10%
393, от които 337 са с население под 200 души	Без покритие

Фигура 13: Мультиплекс покритие - населени места

Източник: „НУРТС Диджитъл“ ЕАД

Преминаването към ефирна цифрова телевизия бе съпроводено със снабдяване на лицата със специфични социални потребности с декодиращи устройства при спазване на принципа за технологична неутралност на базата на **одобрена държавна помощ от Европейската комисия SA.36333 от 15 юли 2013 г.** Раздадени са 176 950 декодиращи устройства (при общ брой на правоимащите: до 210 711) на лица със специфични социални потребности за приемане на ефирна цифрова телевизия.

От бюджетни икономии в МТИТС са предоставени 600 000 лв. на 84 общини за осигуряване на възможност за достъп до цифрово телевизионно съдържание съобразно броя на засегнатите лица в съответните общини, които не са покрити с ефирен цифров телевизионен сигнал. За идентифициране на засегнатите лица със специфични социални потребности в 84-те общини съдействие на МТИТС оказаха кметовете/кметските наместници в края на 2013 г.

По отношение на преобладаващите жалби от граждани най-често срещаните трудности към датата на спиране на сигнала са свързани с качеството на сигнала, настройките на приемните устройства, технически проблеми при приемане и при предаване на сигнала и др. Съгласно информацията от долната графика, предоставена от Комисията за регулиране на съобщенията към м. март 2014 г. е видно, че проблемите на гражданите бяха най-вече от техническо естество при приемане на сигнала, сред които настройка на приемните устройства, липса на антена и т.н.

Фигура 14: Най-често срещани с проблеми с покритие

Източник: КРС – информацията е към м. март 2014 г.

Към датата на преустановяване на ефирния аналогов сигнал се разпространяваха и "bTV Lady", "Ring.bg", като по тяхно искане на Съветът за електронни медии прекрати излъчването им през м. май 2014 г. Това развитие постави началото на дискусиата относно бъдещото на модела на ефирното цифрово телевизионно радиоразпръскване.

ОСВОБОЖДАВАНЕ НА ЧЕСТОТНИ ОБХВАТИ ОТ КЛЮЧОВО ЗНАЧЕНИЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА АНГАЖИМЕНТИТЕ НИ ПРЕД ЕС

През последната година бяха направени изменения и допълнения в **Националния план за разпределение на радиочестотния спектър**, с които бяха решени дългосрочно въпроси, свързани с освобождаване на честоти.

През месец февруари 2014 г. бе осигурен радиочестотен спектър за изпълнение на Проекта за реконструкция и електрификация на железопътната линия в участъка Пловдив-Свиленград (GSM-R), реализирана с европейски средства по Програма ИСПА и за половината от каналите, необходими за изграждането на четирите търговски мрежи на двете предприятия от Втория етап за изграждане на мрежи за наземно цифрово телевизионно радиоразпръскване – DVB-T.

В периода юни 2013 г. – юни 2014 г. бяха установени срокове за освобождаване на радиочестотната лента 2500-2690 MHz от Националната служба за охрана и предоставяне ѝ на бизнеса за изграждане на безжични широколентови мрежи от 4-то поколение (LTE), като през 2014 г. освобождаването на радиочестотната лента ще започне в градовете София, Варна, Бургас и Благоевград, а бюджетните средства са в размер на 500 000 лв. Освободените честоти Комисията за регулиране на съобщенията ще предостави чрез състезателни процедури на бизнеса, което от своя страна ще доведе до значителни постъпления в държавния бюджет.

РАЗВИТИЕТО НА ПОЩЕНСКИТЕ УСЛУГИ

През изминалата една година бяха продължени усилията за устойчивото предоставяне на универсалната пощенска услуга (УПУ), като услуга от общ икономически интерес, в дългосрочен план и в условията на напълно либерализиран пазар на пощенските услуги.

МАРКОИЗДАВАНЕ И МАРКОСЪХРАНЕНИЕ

Съгласно разпоредбите на Закона за пощенските услуги Министърът на транспорта, информационните технологии и съобщенията осъществява дейности, свързани с издаването, пускането и изваждането от употреба на пощенски марки, пощенски продукти и специални пощенски печати въз основа на годишен тематичен план, както и дейности, свързани с организиране и контролиране на дейността на националното маркохранилище и с международния обмен на пощенски марки. Чрез пускането в употреба на пощенско-филателни издания се задоволяват нуждите на потребителите на пощенски услуги и на филателните колекционери.

За периода м. юни 2013 г. – м. юни 2014 г. са пуснати в употреба 43 марки, 10 блока с по една марка, 17 пощенски плика, 16 пощенски карти, 2 винетки, 45 специални пощенски печата.

По-значими издания през посочения период:

„110 години дипломатически отношения между Република България и САЩ“ – пощенска марка и илюстриран пощенски плик с оригинален знак, пуснати в употреба на 12.09.2013 г.

„110 години от рождението на Джон Атанасов (1903-1995)“ – илюстриран пощенска карта, пусната в употреба 09.10.2013 г.

„135 години от установяването на дипломатически отношения между Република България и Република Румъния“ – пощенска марка, пусната в употреба на 07.03.2014 г.

„65 години дипломатически отношения между Република България и Китайската Народна Република“ – пощенска марка в блок и илюстриран пощенски плик със стандартен знак, пуснати в употреба на 14.03.2014 г.

„135 години български парламентаризъм“ – 4 пощенски марки и 1 пощенска марка в блок, пуснати в употреба на 03.04.2014 г.

„Международна филателна изложба Балканфила 2014“ – илюстрирана пощенска карта, пусната в употреба на 05.04.2014

„135 години Български пощи“ – пощенска марка в блок, пусната в употреба на 14.05.2014 г.

„40 години от пускане на първи блок на АЕЦ „Козлодуй“ – пощенска марка, пусната в употреба на 20.05.2014 г.

„60 години от установяването на дипломатическите отношения между Република България и Индия“ – една пощенска карта, пусната в употреба на 26.06.2014 г.

В изпълнение на задълженията за международен обмен на пощенски марки, произтичащи от актовете на ВПС, са обработени, заприходени, и съхранени в маркохранилището на МТИТС 5081 бр. пощенски марки, получени от Международното бюро на Всемирния пощенски съюз (ВПС).

ДЕЙНОСТИ, ПРОИЗТИЧАЩИ ОТ ЧЛЕНСТВОТО НИ В МЕЖДУНАРОДНИЯ СЪЮЗ ПО ДАЛЕКОСЪОБЩЕНИЯ

**International
Telecommunication
Union**

През месец февруари 2014 г. за седми пореден път бе издигната кандидатурата на България за член на Съвета на Международния съюз по далекосъобщения, което е признание за активния принос на страната в дейността на Съюза.

През месец април 2014 г. е договорено дарение от Международния съюз по далекосъобщения за домове за възрастни хора на обща стойност 7000 долара за осигуряване на достъпни ИКТ за възрастни хора в продължение на успешно реализираната регионална инициатива за достъпни информационни и комуникационни технологии за незрящи деца и със слабо зрение в гр. София и гр. Варна.

ДЕЙНОСТИ, ПРОИЗТИЧАЩИ ОТ ЧЛЕНСТВОТО НИ ВЪВ ВСЕМИРНИЯ ПОЩЕНСКИ СЪЮЗ

През май 2014 г. бе изготвен и внесен за приемане от Народното събрание проект на Закон за ратифициране на актовете на XXV конгрес на Всемирния пощенски съюз. Законопроектът е приет от съответните парламентарни комисии.

МТИТС, в качеството му на член и на Заместник-председател на Административния съвет на Всемирния пощенски съюз, участва активно в неговите заседания. Административният съвет е един от двата изборни ръководни органи на Всемирния пощенски съюз, който се състои от 41 страни-членки и

има решаващата дума при вземането на решения по всички въпроси, свързани с цялостната дейност на Съюза, одобрява предложения на Съвета за пощенска експлоатация за нови правилници или процедури, разрешава неотложни въпроси и др. Като член на Административния съвет, Република България участва пряко както в управлението на дейността на ВПС (политика, стратегии, регламентиране и регулиране), така и във вземането на решения, свързани пряко с експлоатацията на пощенските услуги, чрез Съвета за пощенска експлоатация. В рамките на международната организация през м. април 2014 г. е популяризиран опита на България, свързан с финансирането на универсалната пощенска услуга у нас.